

2BROEERS

HILT LOCHTEN

SCHOOLVOORSTELLINGEN IDFA 2011

Dit lesmateriaal bestaat uit drie delen:

DOCENTENHANDLEIDING

Deze bevat handvatten om de documentaire te behandelen. U kunt zelf op basis van tijd, behoefte en niveau bepalen hoeveel u uit dit materiaal gebruikt.

ACHTERGRONDINFORMATIE

Deze hoort bij de docentenhandleiding en kan gelezen worden door docenten (en eventueel leerlingen) als extra ondersteuning in de informatie over het onderwerp en de documentaire.

OPDRACHTEN VOOR LEERLINGEN

Deze kan apart geopend en/of geprint worden voor de leerlingen. Deze opdrachten komen ook terug in de docentenhandleiding.

LET OP! Wanneer u het lesmateriaal uitprint, verwijzen de links niet meer naar de directe pagina's op de site zoals wanneer u deze aanklikt.

**education
international
documentary film festival
amsterdam**

idfa

PO GROEP 6, 7 EN 8

Deze les vindt aansluiting bij de kerndoelen behorende bij de leergebieden Kunstzinnige oriëntatie, Nederlands, Oriëntatie op jezelf en de wereld.

WAT IS EEN DOCUMENTAIRE?

U kunt voor de vertoning van **2Broers** een aantal algemene aspecten van documentaire bespreken. Vervolgens wordt in de verwerkingsopdrachten de voorkennis van de leerling geactiveerd. Ook is de Introductieles: **Wat is een Doc?** op www.docschool.nl/docenten een goede voorbereiding. Op deze educatieve website van IDFA vindt u tevens aanvullende informatie over documentaire en titels die te bestellen zijn als u meer documentaires in de klas wilt bekijken

Als startpunt van de les kunt u eventueel voorbeelden van documentaires die uw leerlingen kennen op het bord schrijven en uw leerlingen klassikaal kenmerken laten noemen, die overeenkomsten en verschillen tussen documentaires helder maken.

VOOR DE FILM

OPDRACHTEN

Heb je wel eens een documentaire gezien? *Vertel in het kort over die documentaire.*

Waar is de documentaire gemaakt?

Wie waren de hoofdpersonen en wat gebeurde er?

Wat is je het meest bijgebleven?

DOCENTEN

CONTEXT

Niet alle documentaires zijn even makkelijk te begrijpen als de context waarbinnen het onderwerp van de documentaire valt niet of onvoldoende bekend is. Dit onderdeel voorziet in achtergrondkennis over de context. Aangeraden wordt deze informatie voor de film met uw leerlingen te bespreken.

SPIERZIEKTE

Jij kunt lopen, fietsen, voetballen, tekenen en schrijven door je armen en benen op een bepaalde manier te bewegen. Jouw spieren krijgen hiervoor een seintje vanuit je hersenen. Dit gebeurt via je zenuwen. Die zorgen ervoor dat je spieren op de gewenste manier bewegen. Maar bij Nik (één van de twee broers in de documentaire) is dat allemaal anders. Hij heeft namelijk Spinale Spieratrofie (afgekort: SMA). Bij mensen met SMA zitten de zenuwen in de knoop. Ze werken daarom niet goed. De spieren van Nik krijgen niet genoeg te doen. Hierdoor worden ze steeds slapper. Zijn spieren zijn zo slap, dat hij al vanaf zijn derde in een rolstoel zit. Nu kan hij haast niks meer zelf. Jeuk op zijn hoofd? Nik kan niet eens zijn hand boven zijn hoofd krijgen om te krabben. Zelfs hoesten lukt niet zonder hulp. Iemand anders moet op zijn borstkast drukken om die kriebelhoest eruit te persen. Toch hoor je Nik nooit klagen.

2

VOOR DE FILM

OPDRACHTEN

Hoe zou het zijn als je zelf een handicap hebt? Stel dat je opeens niet meer je schrijfhand kan gebruiken. Of dat je niet meer kunt zien. Vorm tweetallen met degene die naast je zit. Omstebeurt vertel je kort wat je het liefste op je brood eet. En waarom je dit zo lekker vindt. Wat de ene vertelt, schrijft de ander op. Maar één van jullie doet dat met de hand waar hij of zij nooit mee schrijft. De ander schrijft geblinddoekt. Wie heeft de meeste moeite met schrijven?

TOELICHTING

U kunt uw leerlingen deze opdracht laten maken voordat uw leerlingen de korte documentaire hebben gezien. Laat uw leerlingen werken in tweetallen, waarbij het gaat om het ervaren van een beperking. Op deze manier worden de leerlingen meer bij het onderwerp van de documentaire betrokken.

DOCENTEN

INHOUD

Enige voorkennis over de inhoud maakt een documentaire eenvoudiger te plaatsen en te interpreteren. Ook voorkomt het eventuele onaangename verrassingen. Laat uw leerlingen de korte inhoudsbeschrijving van de documentaire voor de vertoning lezen.

WAAR GAAT 2BROERS OVER?

Nik en Rino zijn twee broers met een hele bijzondere band. Rino is 11 jaar en zwemkampioen. Hij traint elke dag om nog beter te worden. Nik (9) is zijn grootste fan. Hij zit een rolstoel, omdat zijn spieren niet goed werken. Daardoor is hij heel zwak. Rino helpt zijn jongere broer altijd. Hij zeurt er nooit over. Maar Rino zou het wel fijn vinden voor zijn broertje als hij alles zelf kon. Toch ziet Nik zijn handicap niet als een probleem. Een rolstoel is soms ook best handig. Om lekker samen te racen bijvoorbeeld. Of als je met de kinderen in de buurt oorlogje speelt. Dan is Nik de tank. Nog een voordeel: als hij loopt gaat er geen bal in. Nik vindt zijn broer heel erg lief, omdat Rino er altijd voor hem is. Nik wenst dan ook dat hij het nog lang leuk heeft met Rino. En dat ze nooit een saai leventje zullen leiden.

3

NA DE FILM

OPDRACHT

Wat vond je van de documentaire? Probeer uit te leggen wat je leuk en minder leuk vond.

TOELICHTING

Met behulp van deze opdracht worden uw leerlingen aangezet om na te denken over keuzes die een regisseur moet maken om zijn/haar documentaire zo interessant mogelijk te laten zijn. Hij/zij wil immers de aandacht van het publiek vasthouden. Het is aan uw leerlingen om te verwoorden in hoeverre de documentairemaker daarin is geslaagd. Het is belangrijk elementen uit de documentaire te bespreken die de meningen van uw leerlingen onderbouwen. Wilt u advies over welke elementen aan bod kunnen komen bij het bespreken van het onderwerp documentaire in de klas? Dan biedt de docenthandleiding bij de introductieles: [Wat is een Doc?](#) meer informatie.

WIE IS DE MAKER?

Waarom maakt iemand documentaires? Dit onderdeel biedt informatie over de regisseur van **2Broers**. U kunt deze informatie voor of na de vertoning met uw leerlingen bespreken.

DE MAKER VAN 2BROERS

Hilt Lochten maakt al 15 jaar films. Van korte films tot documentaires. Ze werkt heel graag met kinderen. Lochten heeft Nik al eens eerder gefilmd voor een televisieprogramma. Toen hij een kleuter was. Het valt haar dan al op hoe Nik en zijn twee jaar oudere broer met elkaar omgaan. Bijvoorbeeld als ze aan het voetballen zijn?

“Op het eerste gezicht zijn ze ongelijkwaardig, maar in hun samenzijn zijn ze volstrekt gelijkwaardig. Nik en Rino hadden iets speciaals met elkaar”, herinnert Hilt Lochten zich. “Wij hebben het vaak moeilijk om gehandicapten te zien als volwaardige mensen, Rino ziet zijn broer als een volwaardige jongen en dat is een grote verdienste van hem. Daarom heb ik dit onderwerp gekozen en ben ik blij met de film. Rino en zijn moeder benaderen Nik nooit als een zielige jongen maar als een volwaardige jongen en dat is de kracht van Nik geworden.”

4

NA DE FILM

OPDRACHTEN

Veel mensen hebben **2Broers** al gezien. Zij weten nu allemaal – net als jij – hoe Nik en Rino over dingen denken. Vind je het dapper dat de jongens op alles antwoord geven, ook al is dat niet altijd even gemakkelijk? Probeer uit te leggen waarom je dat vindt? Zou je zelf in een documentaire over iets heel persoonlijk of intiems kunnen praten? Waarom wel of niet?

TOELICHTING

U kunt uw leerlingen deze opdracht klassikaal of individueel laten maken nadat zij de documentaire hebben gezien. Het gaat hier om de eigen mening waarbij het goed is om te realiseren dat het niet vanzelfsprekend is dat kinderen zo open over zeer persoonlijke aangelegenheden voor de camera vertellen.

DE VOORBEREIDING

Wat zijn de beweegredenen van een documentairmaker om een bepaald onderwerp nader te belichten? Dit onderdeel geeft inzicht in hoe een idee ontstaat en zich ontwikkelt. U kunt deze informatie voor of na de vertoning met uw leerlingen bespreken.

WENNEN

Als Hilt Lochten bij Nik en Rino op bezoek komt, brengen ze eerst wat tijd met elkaar door. De twee broers laten haar zien wat zij normaal gesproken doen. Ze winkelen met haar, gaan vissen, kijken naar de televisie. Hilt Lochten merkt al gauw dat ook de kinderen in de buurt het eigenlijk niet meer doorhebben dat Nik gehandicapt is. “Nik is heel positief ingesteld. Hij wil een goed leven leiden en werkt hier hard aan. Als zijn broer ging voetballen bekeken ze samen hoe Nik mee kon doen. Iedereen past zich heel snel aan. Alle kinderen in de buurt gaan er formidabel mee om, daar kunnen volwassenen nog veel van leren”.

Om te kunnen wennen aan de camera, die tijdens het filmen op de broertjes gericht zal zijn, besluit Hilt Lichten hen veel te fotograferen. Ook maken ze kennis met de cameraman. Straks zullen ze in een week tijd soms wel zes uur per dag worden gefilmd. Met een camera op nog geen dertig centimeter van hun neus. Uiteindelijk willen de broers heel graag dat Hilt Lichten de documentaire over hen gaat maken.

5

NA DE FILM

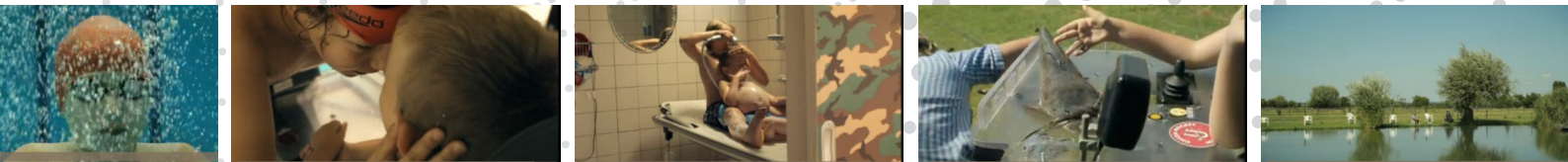
OPDRACHTEN

Waarom denk je dat in **2Broers** alleen Nik en Rino zijn gefilmd en niet hun ouders?

TOELICHTING

U kunt deze opdracht laten maken nadat uw leerlingen de documentaire hebben gezien.

Hilt Lichten: "Ik heb de ouders, en met name de moeder niet in beeld gebracht, omdat je dan de afhankelijkheid van Nik zou zien en dat was niet de film die ik wilde maken, Nik en Rino spelen en leven goed samen en dat is hun kracht op dit moment, dus dat was de film die ik nu over hen gemaakt heb. Misschien ga ik over 5 jaar terug kijken en komt er een hele andere film over hen, dat weet ik niet en zij ook niet. Het zou afleiden van wat ik zo bijzonder vond aan Nik en Rino. De krachtige band die ze hebben. En hun gelijkwaardigheid." Overigens brengt de vader Rino 4 dagen per week om 6 uur 's ochtends naar het zwembad om te kunnen trainen.

DOCENTEN

HET FILMEN VAN EEN DOCUMENTAIRE

Elke documentaire is uniek omdat het productieproces nooit van te voren in zijn geheel vastligt. Dit onderdeel biedt inzicht in de totstandkoming, wat er allemaal bij komt kijken om een documentaire te maken. U kunt deze informatie na de vertoning met uw leerlingen bespreken.

BEETJE SPANNEND

In de zomer komt Hilt Lichten langs om Nik en Rino te filmen. Met elkaar bepalen ze wanneer dat gebeurt. Tijdens het voetballen is het bijvoorbeeld heel warm. Dat houdt Nik dan ook niet zo lang vol. De twee broers vinden het erg leuk om gevolgd te worden met de camera. Omdat ze het nog nooit mee gemaakt hebben, is het natuurlijk wel een beetje spannend. Het wordt extra spannend als Nik met Rino in het zwembad ligt. Op vakantie bij hun familie in voormalig Joegoslavië tilt Rino zijn jongere broer ook wel eens in het water. Maar daar is het water veel zouter, waardoor Nik makkelijker blijft drijven. Als Hilt Lichten haar documentaire af heeft, is er een speciale voorstelling tijdens Cinekid. Samen met hun vader en moeder gaan Nik en Rino daarheen. Ze zijn allemaal heel benieuwd. En erg blij als ze zien hoe de documentaire geworden is. Hoewel Nik het best heftig vindt als hij zichzelf zo ziet ruzie maken met zijn broer.

6

NA DE FILM

OPDRACHT

Stel dat een regisseur een documentaire over jou en je broer of zus zou maken. Waarover zou het dan gaan? Welke broer of zus kies je en waarom? Wat is er interessant om van jullie allebei te filmen? En wat is de titel van jouw documentaire?

TOELICHTING

U kunt deze opdracht laten doen nadat uw leerlingen de documentaire hebben gezien. Individueel behandelen, waarbij de leerlingen inzicht krijgen in het proces dat voorafgaat aan het ontstaan van een documentaire. Hieronder valt het bedenken van wat er allemaal moet worden verteld. Wat wil een leerling met zijn/haar documentaire duidelijk maken? Laat uw leerlingen de deelvragen op een A4 opschrijven, waarna u de resultaten klassikaal kunt nabespreken. Als een leerling geen broer of zus heeft, kan als alternatief een vriend of vriendin gekozen worden.

TOT SLOT

IDFA is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heeft u tips en/of aanvullingen voor andere docenten? Dan kunt u deze mailen naar info@docschool.nl. Op het **uit de praktijk** gedeelte van Docschool worden deze onderling uitgewisseld.

2BROERS

Hilt Lichten

Nederland, 2010, 15 min

Deze film is een titel van de KRO

2broers kwam tot stand in samenwerking met KRO/RKK

© IDFA 2011 | 020 6273329

Auteur: **Olivier ten Kate**

Eindredactie: **IDFA, Marije Veenstra**

Vormgeving: **Madelinde Hageman**

Technische realisatie: **Driebit**

www.docschool.nl / www.idfa.nl

Deze film is ontwikkeld binnen de Kids & Docs Workshop van IDFA, Cinekid en het Mediafonds en kwam mede tot stand dankzij een financiële bijdrage van het Mediafonds.

1 2

LEERLINGEN

OPDRACHTEN 1

Heb je wel eens een documentaire gezien? Vertel in het kort over die documentaire.

Waar is de documentaire gemaakt?

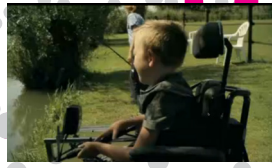
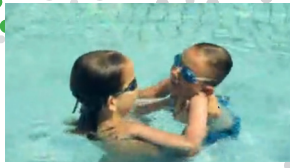
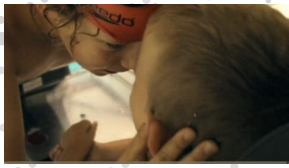
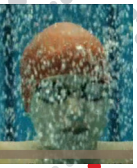
Wie waren de hoofdpersonen en wat gebeurde er?

Wat is je het meest bijgebleven?

OPDRACHTEN 2

Hoe zou het zijn als je zelf een handicap hebt? Stel dat je opeens niet meer je schrijfhand kan gebruiken. Of dat je niet meer kunt zien.

Vorm tweetallen met degene die naast je zit. Omstebeurt vertel je kort wat je het liefste op je brood eet. En waarom je dit zo lekker vindt. Wat de ene vertelt, schrijft de ander op. Maar één van jullie doet dat met de hand waar hij of zij nooit mee schrijft. De ander schrijft geblijnddoekt. Wie heeft de meeste moeite met schrijven?

WAAR GAAT 2BROERS OVER?

Nik en Rino zijn twee broers met een hele bijzondere band. Rino is 11 jaar en zwemkampioen. Hij traint elke dag om nog beter te worden. Nik (9) is zijn grootste fan. Hij zit een rolstoel, omdat zijn spieren niet goed werken. Daardoor is hij heel zwak. Rino helpt zijn jongere broer altijd. Hij zeurt er nooit over. Maar Rino zou het wel fijn vinden voor zijn broertje als hij alles zelf kon. Toch ziet Nik zijn handicap niet als een probleem. Een rolstoel is soms ook best handig. Om lekker samen te racen bijvoorbeeld. Of als je met de kinderen in de buurt oorlogje speelt. Dan is Nik de tank. Nog een voordeel: als hij kept gaat er geen bal in. Nik vindt zijn broer heel erg lief, omdat Rino er altijd voor hem is. Nik wenst dan ook dat hij het nog lang leuk heeft met Rino. En dat ze nooit een saai leventje zullen leiden.

3 4 5 6

OPDRACHTEN 3

Wat vond je van de documentaire? Probeer uit te leggen wat je leuk en minder leuk vond.

OPDRACHTEN 4

Veel mensen hebben **2Broers** al gezien. Zij weten nu allemaal – net als jij – hoe Nik en Rino over dingen denken. Vind je het dapper dat de jongens op alles antwoord geven, ook al is dat niet altijd even gemakkelijk? Probeer uit te leggen waarom je dat vindt? Zou je zelf in een documentaire over iets heel persoonlijk of intiems kunnen praten? Waarom wel of niet?

OPDRACHTEN 5

Waarom denk je dat in **2Broers** alleen Nik en Rino zijn gefilmd en niet hun ouders?

OPDRACHTEN 6

Stel dat een regisseur een documentaire over jou en je broer of zus zou maken. Waarover zou het dan gaan? Welke broer of zus kies je en waarom? Wat is er interessant om van jullie allebei te filmen? En wat is de titel van jouw documentaire?